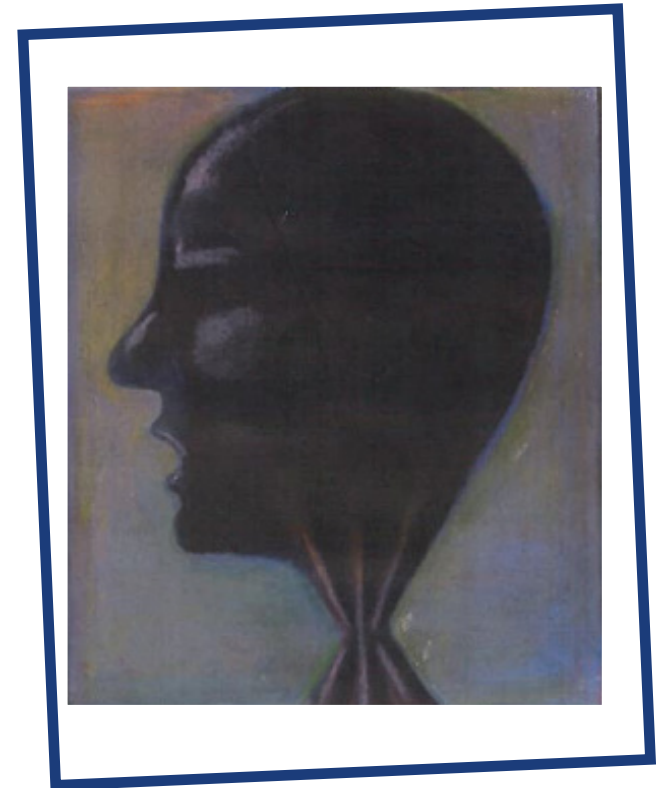

stemmelidelsen
SPASTISK DYSFONI

NORSK
DYSTONIFORENING

For mer informasjon:
www.dystoni.no
Kontakttelefon: 928 07 822

Informasjon om symptomer
og behandling

Designet er utformet av
Lone Bendiksen Øvrebø

SPASTISK DYSFONI

Informasjon om symptomer og behandling

Dystoni

Dystoni er ufrivillige muskelbevegelser /muskelkramper. Dersom en enkelt muskelgruppe er affisert kalles det fokal dystoni. Fokal dystoni i stemmebåndsmusklene kalles spastisk dysfoni. Eksempel på andre fokale dystonier er torticollis (kramper i halsmuskler) og blepharospasme (kramper i musklene rundt øynene).

Årsak: De fleste forskere mener at årsaken til fokale dystonier, inkludert spastisk dysfoni, er en forstyrrelse i den delen av hjernen (basalgangliene) som samordner forskjellige muskelbevegelser. Hvorfor enkelte får en slik "signalforstyrrelse" i hjernen er ukjent. Dystoni kan oppstå ved nevrologiske sykdommer som Parkinsons sykdom, etter hjerneskade og som bivirkninger av enkelte medisiner. Dette kalles sekundær dystoni.

Spastisk dysfoni

Symptomer

Over 90 prosent av pasientene som får diagnostisert spastisk dysfoni har ufrivillige kramper (spasmer) i lukkemusklene (adduktormusklene) i stemmespalten. Stemmen blir hakkete og krampaktig med dårlig flyt. Symptomene kan komme brått eller utvikle seg gradvis over tid. Spastisk dysfoni debuterer ofte i forbindelse med psykiske belastninger og stress. Stress forverrer stemmekvaliteten hos de fleste pasientene.

Det er vanlig at man vegrer seg for å snakke med ukjente og blir engstelig for å snakke i offentlig sammenheng. Mange pasienter får også stramme halsmuskler og ubehag; "klumpførmelse" i svelget.

Hos en mindre andel av pasientene med spastisk dysfoni er det musklene som åpner stemmespalten (abduktormusklene) som er affisert. Disse pasientene får svak, hviskende stemme. Graden av symptomer kan variere. Noen pasienter har moderate plager, hos andre kan stemmeplagene være så uttalte at de må sykemeldes.

Hvem får spastisk dysfoni?

Spastisk dysfoni er hyppigere hos kvinner enn hos menn. Debutalderen kan variere, men det vanligste er at stemmelidelsen inntreffer når man er mellom 40 og 50 år.

Hvor hyppig er spastisk dysfoni?

Undersøkelser har antydnet en hyppighet på ca 50 tilfeller pr. 1 million mennesker.

Behandling av spastisk dysfoni

Botulinumtoxin (Botox, Dysport, Vistabel, Xeomin) er et stoff som løser krampen (spasmen) i muskelen der stoffet sprøytes inn. Spastisk dysfoni behandles med små mengder botulinumtoxin som injiseres inn i stemmebåndsmusklene. Stemmebåndsmusklene blir mindre spente og stemmen normaliseres i løpet av 1-3 dager etter behandlingen med botulinumtoxin.

Injeksjonen med botulinumtoxin kan gjøres gjennom huden fortil på halsen, eller gjennom et fleksibelt skop (rør) som føres ned i svelget via neseåpningen. Behandlingen gjøres poliklinisk og tar noen få minutter.

De fleste pasientene som behandles får tilnærmet normal stemme i gjennomsnittlig 3 måneder, behandlingen må da gjentas. Spastisk dysfoni er en kronisk stemmelidelse og mange pasienter kan ha behov for botulinumtoxin-behandling livet ut.

Bivirkninger:

Det er vanlig at stemmen blir svak og hes i 1-2 uker etter behandling med botulinumtoxin. Noen pasienter kan få klumpførmelse i halsen og tendens til å "svelge i vrangen" de første dagene etter behandling.

Medisinsk behandling med botulinumtoxin har vært tilgjengelig siden slutten av 1980-tallet. Det er ikke registrert alvorlige bivirkninger. Det anbefales ikke å gi behandling med botulinumtoxin under graviditet eller når man ammer.

Logopedisk behandling

Pasienter med spastisk dysfoni kan ha nytte av logopedisk behandling (behandling hos stemmeterapeut) kombinert med botulinumtoxin-behandling. Logopedisk behandling alene gir sjelden bedring av stemmeproblemene.

Hvem behandler spastisk dysfoni?

Behandling av spastisk dysfoni med botulinumtoxin gjøres av Øre-nese-halslege som har spesialkompetanse på dette feltet.

Teksten er skrevet av Jens Øyvind Loven, overlege Øre-nese-halsavd. Lovisenberg Diakonale sykehus